

12 grudnia 2022 r.

Jakub Grzywaczewski
Grupa nr 2

Porównanie trzech wariantów złożonej kwadratury prostokątów

Projekt nr 47

1 Opis metody

1.1 Kwadratura

Kwadratury są to wzory przybliżonego całkowania, pozwalają nam obliczyć przybliżoną wartość całki $\int_a^b f(x)dx$, czyli pola pod wykresem funkcji f na przedziale (a, b) .

Często w fizyce oraz innych naukach ścisłych zajmujących się opisywaniem świata spotykamy się, iż jakaś wielkość fizyczna jest bardzo wygodnie opisana za pomocą całki pewnej funkcji. Jednak te funkcje są bardzo rozbudowane i w większości przypadków nie mają nawet analitycznych rozwiązań. Zatem nasza potrzeba stworzenia metod pozwalających na obliczanie wartości tych oznaczonych całek. Jednym podgatunkiem tych metod (tak zwanego całkowania numerycznego) są właśnie kwadratury.

Opisane wzorem:

$$S(f) = \sum_{k=0}^n A_k f(x_k) \quad (1)$$

gdzie

- punkty $x_k \in [a, b]$, dla $k = 0, \dots, n$, oraz x_k są rosnące nazywane węzłami kwadratury
- A_k , dla $k = 0, \dots, n$ są współczynnikami kwadratury; Są one niezależne do funkcji f

1.2 Złożona kwadratura prostokątów

Złożona kwadratura prostokątów jest jedną z kwadratur, która wykorzystuje pomysł podzielenia przedziału (a, b) na n przedziałów (najczęściej równoodległych) (definiując tym samym węzły $a = x_0, x_1, \dots, x_{n-1}, x_n = b$) oraz użycia tych przedziałów do zbudowania prostokątów, których suma będzie przybliżała naszą szukaną całkę.

Złożona kwadratura prostokątów ma 3 główne rodzaje. Rozróżnialne w zależności od punktu przedziału, który zostaje użyty to określenia wysokości prostokątu.

Wzór kwadratury prostokątów dla:

1. Lewego końca przedziału

$$S(f) = \sum_{k=1}^n (x_k - x_{k-1}) f(x_{k-1})$$

2. Środka przedziału

$$S(f) = \sum_{k=1}^n (x_k - x_{k-1}) f\left(\frac{x_k + x_{k-1}}{2}\right)$$

3. Prawego końca przedziału

$$S(f) = \sum_{k=1}^n (x_k - x_{k-1}) f(x_k)$$

Wzory upraszczają się trochę, kiedy przedziały rzeczywiście są równoodległe. Wtedy przykładowo złożona kwadratura prostokątów na środkach przedziałów można zapisać jako:

$$S(f) = \sum_{k=1}^n (x_k - x_{k-1}) f(x_{k-1}) = H * \sum_{k=1}^n f\left(\frac{x_k + x_{k-1}}{2}\right) \quad (2)$$

gdzie H oznacza długość przedziału zatem $H = \frac{b-a}{n}$

Błąd złożonej kwadratury prostokątów (z węzłem środkowym) jest równy

$$E(f) = \frac{1}{24} H^2 (b-a) f''(\mu)$$

dla pewnego $\mu \in (a, b)$

W owym projekcie sprawdzimy, jak zmieniają się błędy obliczeniowe złożonej kwadratury prostokątów w zależności od wybranego typu owej kwadratury (dla lewego końca / środka / prawego końca przedziałów)

2 Opis funkcjonalności implementacji metody w Matlabie.

Program obliczeniowy składa się z 1 klasy, 2 funkcji, 2 skryptów oraz aplikacji GUI. Teraz opiszę każdą z większymi detalami.

2.1 Klasa / Enum - KonceKwad

Ta klasa jest prostą klasą enumeracyjną, która pozwoli nam na wybranie odpowiedniej z 3 kwadratur.

```
1 classdef KonceKwad
2     enumeration
3         Lewy, Srodek, Prawy
4     end
5 end
```

2.2 Główna funkcja - kwadProst

Ta funkcja jest sercem całego programu obliczeniowego, ponieważ to właśnie w niej są zaimplementowane wzory kwadratur. Ta funkcja jest odpowiedzialna oszacowywanie pola pod wykresem funkcji i przy okazji zwracam nam także wysokości poszczególnych wysokości jak i z których punktów te wysokości były obliczane.

Sama funkcja ma dokładny opis lecz na potrzeby prezentacji kodu postanowiłem je usunąć.

```
1 function [wynik, wysokosci, punkty] = kwadProst(wezly, f, koniec, H)
2 % Sprawdzamy czy zminne sa poprawnej formy
3 if isscalar(wezly)
4     error("Zmienna wezly nie jest wektorem");
5 end
6
7 if ~isnumeric(wezly)
8     error("Wektor wezly nie zawiera wartosci liczbowych");
9 end
10
11 if ~isa(f, "function_handle")
12     error("Zmienna f nie jest referencja do funkcji");
13 end
14
15 if ~isenum(koniec) || ~isa(koniec, "KonceKwad")
16     error("Nie poprawna zminna koniec. Podaj jedna z opcji klasy ...
17         KonceKwad.")
18 end
19 wezlyLewe = wezly(1:(end - 1));
20 wezlyPrawe = wezly(2:end);
```

```

21
22 switch koniec
23     case KonceKwad.Lewy
24         punkty = wezlyLewe;
25     case KonceKwad.Prawy
26         punkty = wezlyPrawe;
27     case KonceKwad.Srodek
28         punkty = (wezlyLewe + wezlyPrawe) / 2;
29     otherwise
30         error("Zmienna koniec nie jest poprawnie zdefiniowana. U yj ...
           klasy enumeracyjnej KonceKwad.")
31 end
32
33 wysokosci = f(punkty);
34
35 if nargin < 4
36     elementSumy = (wezlyPrawe - wezlyLewe) * wysokosci;
37     wynik = sum(elementSumy);
38 else
39     wynik = H * sum(wysokosci);
40 end
41
42 end

```

Funkcja ta przyjmuje jak widać 4 argumenty:

- wezly - wektor węzłów do użycia w przybliżaniu
- f - funkcja pod całkowa
- koniec - która z 3 kwadratur wybieramy. Jest to instancja klasy KonceKwad.
- H - opcjonalny argument. Kiedy podany przyjmujemy, iż węzły są równo odległe, co przyspiesza obliczenia

Natomiast zwracana jest trójka:

- wynik - Wynik całkowania numerycznego (skalar)
- wysokosci - Wektor poszczególnych prostokątów użytych do obliczenia pola
- punkty - Wektor punktów użytych do obliczenia wysokości

2.3 Funkcja obliczająca błędy - bledyKwad

Również istotna funkcja programu, która dla danego wektora wybranych wartości n (liczby pod-przedziałów na które został podzielony oryginalny przedział (a, b)) oblicza wyniki całkowania numerycznego metodą złożonych kwadratur prostokątów dla 3 rodzajów tej kwadratury.

Tak samo jak w poprzedniej funkcji ukryte są komentarze.

```

1 function [wyniki, bledy] = bledyKwad(f, F, a, b, n)
2
3 if b ≤ a
4     error("Przedzial musi miec dodatnia dlugosc");
5 end
6
7 if ¬isnumeric(n)
8     error("Wektor n nie zawiera wartosci liczbowych")
9 end
10
11 if ¬isa(f, "function_handle")
12     error("Zmienna f nie jest referencja do funkcji")
13 end
14
15 if ¬isa(F, "function_handle")
16     error("Zmienna F nie jest referencja do funkcji")
17 end
18
19 dokladny = F(b) - F(a);
20 H = (b - a) ./ n;
21
22 if isscalar(n)
23
24 end
25
26 wyniki = zeros(length(n), 3);
27 bledy = zeros(length(n), 3);
28
29 for i = 1:length(n)
30     wezly = linspace(a, b, n(i));
31
32     [wynikL, ¬, ¬] = kwadProst(wezly, f, KonceKwad.Lewy, H(i));
33     [wynikS, ¬, ¬] = kwadProst(wezly, f, KonceKwad.Srodek, H(i));
34     [wynikP, ¬, ¬] = kwadProst(wezly, f, KonceKwad.Prawy, H(i));
35
36     wyniki(i, :) = [wynikL, wynikS, wynikP];
37
38     bladL = abs(wynikL - dokladny);
39     bladS = abs(wynikS - dokladny);
40     bladP = abs(wynikP - dokladny);
41
42     bledy(i, :) = [bladL, bladS, bladP];
43 end

```

Funkcja ta przyjmuje 5 argumentów:

- f - funkcję pod całkowa
- F - funkcję pierwotną dla funkcji f
- a - początek przedziału
- b - koniec przedziału

- n - liczba pod-przedziałów

Zwraca do użytkownika:

- wyniki - Wektor wyników całkowania numerycznego dla poszczególnych n
- błędy - Wektor błędów bezwzględnych dla poszczególnych n

2.4 Prosty skrypt - wizualizacja

Skrypt ten stworzony został tylko do celów wizualizacji w jaki sposób tworzone są prostokąty, których suma pól przybliży nam pole pod wykresem.

```

1 f = @exp; % Funckja podcalkowa
2 a = -2; % Początek przedziału
3 b = 2; % Koniec przedziału
4 n = 10; % Liczba węzłów
5 koniec = KonceKwad.Srodek; % Który koniec
6
7 wezly = linspace(a,b,n); % Tworzenie węzłów
8 H = (b - a) / n; % Wyliczanie odległości między węzłami
9
10 % Wyznaczenie kwadratury
11 [wynik, wysokosci, punkty] = kwadProst(wezly, f, koniec, H);
12
13 % Wartości dla funkcji podcalkowej
14 x = linspace(a, b, 1000);
15 y = f(x);
16
17 hold on;
18 xticks(wezly);
19
20 % Plottowanie funkcji podcalkowej
21 plot(x, y, LineWidth=2);
22
23 % Naniesienie węzłów
24 plot(punkty, wysokosci, "ro")
25
26 % Obrazowanie wysokosci i pola każdego prostokąta
27 for i = 2:n
28
29     % Linia wysokosci prostokąta
30     xx = [wezly(i-1), wezly(i)];
31     yy = [wysokosci(i-1), wysokosci(i-1)];
32     plot(xx, yy, "g", LineWidth=1.5);
33
34     dl = wezly(i) - wezly(i - 1);
35     wys = abs(wysokosci(i - 1));
36
37     % Pole prostokąta
38     if wysokosci(i - 1) < 0
39         pos = [wezly(i - 1), wysokosci(i - 1), dl, wys];
40     else

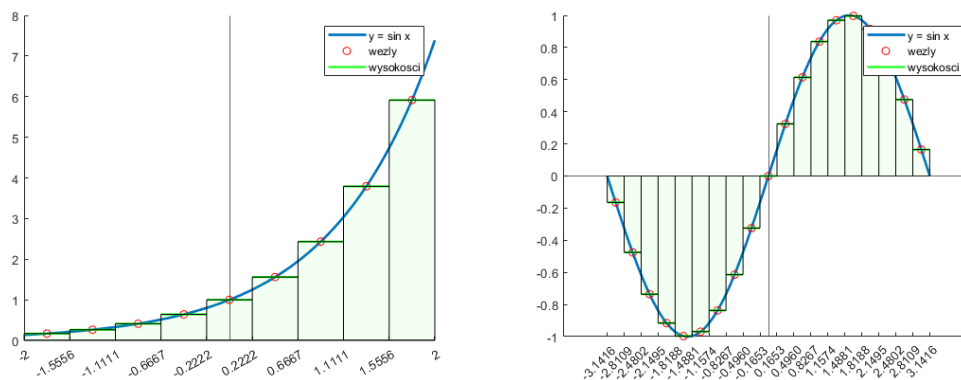
```

```

41     pos = [wezly(i - 1), 0, dlg, wys];
42     end
43     rectangle("Position", pos, "FaceColor", [0 1 0 0.05]);
44
45 end
46
47 % Osie OX i OY
48 xline(0);
49 yline(0);
50
51 % Utworzenie legendy
52 legend("y = sin x", "wezly", "wysokosci");
53 hold off;

```

Przykładowe wykresy wygenerowane przez ten skrypt.

Rysunek 1: Wykresy dla $y = e^x$ oraz $y = \sin x$

2.5 Skrypt obliczeniowy - obliczenia

Skrypt do szybkiego i dokładnego przeglądania wartości i błędów kwadratur prostokątów dla poszczególnych funkcji. Większość z tych funkcji jest bezpośrednio wzięte z aplikacji GUI

```

1  % "sin x"
2  % f = @sin;
3  % F = @(x) -cos(x);
4  % "sin 2x"
5  % f = @(x) sin(2 * x);
6  % F = @(x) (-1/2) * cos(2 * x);
7  % "cos x"
8  f = @cos;
9  F = @(x) sin(x);
10 % "cos 2x"
11 % f = @(x) cos(2 * x);
12 % F = @(x) (1/2) * sin(2 * x);
13 % "e^x"
14 % f = @exp;

```

```

15 % F = @exp;
16 % "ln x"
17 % f = @log;
18 % F = @(x) (x .* log(x)) - x;
19 % "-ln x"
20 % f = @(x) -log(x);
21 % F = @(x) x - (x .* log(x));
22 % "1/x"
23 % f = @(x) 1 ./ x;
24 % F = @(x) log(abs(x));
25 % "x"
26 % f = @(x) x;
27 % F = @(x) (1/2) * (x.^2);
28 % "x^2"
29 % f = @(x) x.^2;
30 % F = @(x) (1/3) * (x.^3);
31 % "sqrt(x)"
32 % f = @sqrt;
33 % F = @(x) (2/3) * (sqrt(x)).^3;
34 % "1"
35 % f = @(x) 1;
36 % F = @(x) x;
37
38 a = -2; % Początek przedziału
39 b = 10; % Koniec przedziału
40 n = [5 10 50 100 200 500 1000 10000]; % Ilości węzłów
41
42 [wyniki, błedy] = błedyKwad(f, F, a, b, n);
43
44 disp("Wyniki");
45 disp(wyniki);
46 disp("Błedy");
47 disp(błedy);

```

Sama logika skryptu jest bardzo prosta. Większość jego objętości zapewniają wpisane dla wygody pracującego gotowe funkcje, które można analizować pod względem wyznaczania ich pola złożoną kwadraturą prostokątów. Uroszczenie do tej formy owego skryptu, było możliwe dzięki dobrze napisanym wcześniejszym funkcjom.

Przykładowy wynik owego skryptu dla funkcji $y = \cos x$, $a = 0$, $b = \frac{\pi}{2}$ oraz n takiemu jak w kodzie powyżej

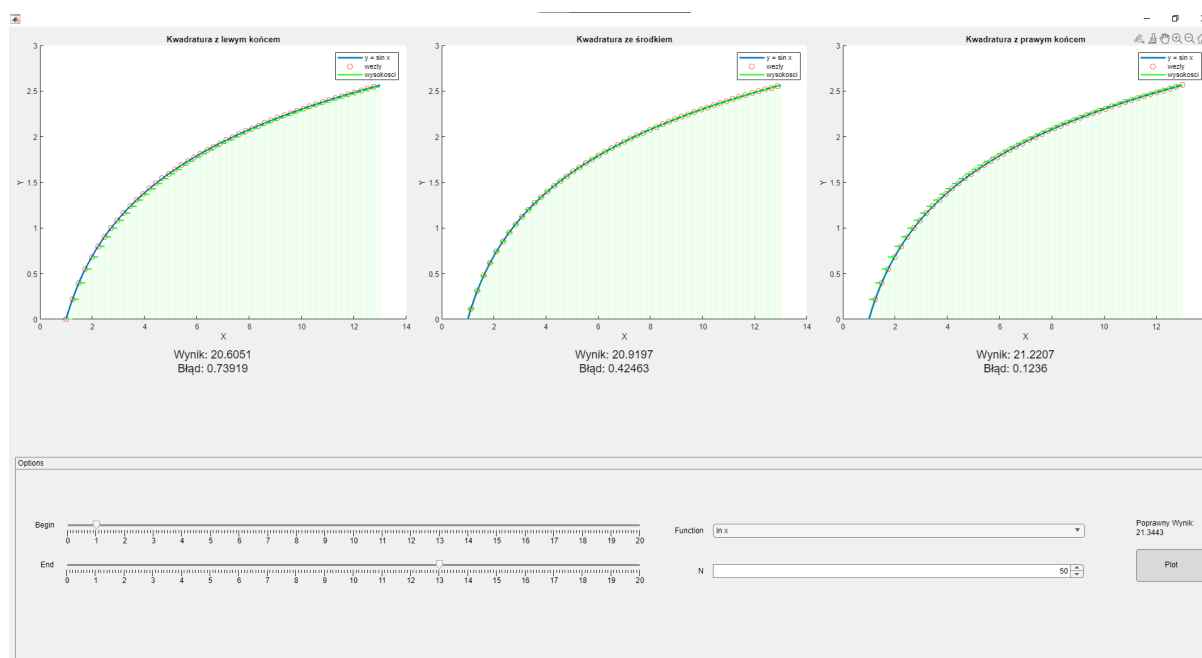
1	Wyniki		
2	0.9468	0.8052	0.6326
3	0.9763	0.9011	0.8192
4	0.9956	0.9800	0.9642
5	0.9978	0.9900	0.9821
6	0.9989	0.9950	0.9911
7	0.9996	0.9980	0.9964
8	0.9998	0.9990	0.9982
9	1.0000	0.9999	0.9998
10			
11			

12	Bledy		
13	0.0532	0.1948	0.3674
14	0.0237	0.0989	0.1808
15	0.0044	0.0200	0.0358
16	0.0022	0.0100	0.0179
17	0.0011	0.0050	0.0089
18	0.0004	0.0020	0.0036
19	0.0002	0.0010	0.0018
20	0.0000	0.0001	0.0002

Lewa kolumna to wyniki dla kwadratury z lewym końcem itd.

2.6 Aplikacja - kwadWiz

Jest to aplikacja GUI pozwalająca użytkownikowi szybkie sprawdzenie jak mają się błędy poszczególnych kwadratur do siebie dla wybranych przez niego przedziałów, funkcji oraz liczb węzłów.

Rysunek 2: Interfejs aplikacji

W aplikacji jesteśmy w stanie

- Wybrać oba końce przedziałów
- Wybrać funkcję podcałkową z listy dostępnych
- Zaznaczyć ile pod-przedziałów (prostokątów) chcemy użyć
- Wyświetlić wykresy dla każdej z 3 kwadratur
- Odczytać wyniki całkowania numerycznego oraz ich błędy bezwzględne

3 Przykłady obliczeniowe

Przyglądając w podstawowy sposób funkcje (używając aplikacji GUI) i jak dla nich zachowują się poszczególne kwadratury zauważyłem kilka ciekawych przypadków, które potem zadbałem dogłębniej używając skryptu "obliczenia.m".

Podczas obliczeń używałem następujących wartości n: 5 10 50 100 200 500 1000 10000.

3.1 Funkcja nieparzysta na symetrycznym przedziale

Weźmy pod uwagę funkcję, która jest nieparzystą np. $\sin x$, bądź $\sin 2x$ oraz przedział symetryczny na przykład $(-\pi, \pi)$. Oczekujemy, aby wyniki były jak najbardziej zbliżone do 0.

Dla $\sin x$:

1	Wyniki		
2	1.0e-15 *		
3			
4	-0.2790	0.1395	0.1539
5	-0.0698	-0.0698	0.0072
6	0.0244	-0.0366	0.0401
7	-0.0044	0.0453	0.0033
8	0.1107	0.0678	0.1146
9	-0.1377	-0.0166	-0.1361
10	-0.3210	-0.0764	-0.3202
11	0.0671	0.0813	0.0671
12			
13	Bledy		
14	1.0e-15 *		
15			
16	0.2790	0.1395	0.1539
17	0.0698	0.0698	0.0072
18	0.0244	0.0366	0.0401
19	0.0044	0.0453	0.0033
20	0.1107	0.0678	0.1146
21	0.1377	0.0166	0.1361
22	0.3210	0.0764	0.3202
23	0.0671	0.0813	0.0671

Każdy z tych błędów jest straszliwie mały ze względu na naturę sinusa.

Podobnie dla $\sin 2x$:

1	Wyniki		
2	1.0e-15 *		
3			
4	0.3078	0	-0.3078
5	0.1395	0	-0.1539
6	-0.0279	-0.0070	-0.0593
7	-0.0035	-0.0453	-0.0187
8	-0.0113	-0.0100	-0.0191

9	0.0298	0.1020	0.0267
10	-0.0430	0.0211	-0.0446
11	-0.0514	-0.0639	-0.0516
12			
13	Bledy		
14	1.0e-15	*	
15			
16	0.3078	0	0.3078
17	0.1395	0	0.1539
18	0.0279	0.0070	0.0593
19	0.0035	0.0453	0.0187
20	0.0113	0.0100	0.0191
21	0.0298	0.1020	0.0267
22	0.0430	0.0211	0.0446
23	0.0514	0.0639	0.0516

3.2 Funkcja nieparzysta na niesymetrycznym przedziale

Dalej zostaniemy przy funkcjach $\sin x$ oraz $\sin 2x$ tylko tym razem użyjemy przedziału $(0, \frac{\pi}{2})$.

Dla $\sin x$:

1	Wyniki		
2	0.6326	0.8052	0.9468
3	0.8192	0.9011	0.9763
4	0.9642	0.9800	0.9956
5	0.9821	0.9900	0.9978
6	0.9911	0.9950	0.9989
7	0.9964	0.9980	0.9996
8	0.9982	0.9990	0.9998
9	0.9998	0.9999	1.0000
10			
11	Bledy		
12	0.3674	0.1948	0.0532
13	0.1808	0.0989	0.0237
14	0.0358	0.0200	0.0044
15	0.0179	0.0100	0.0022
16	0.0089	0.0050	0.0011
17	0.0036	0.0020	0.0004
18	0.0018	0.0010	0.0002
19	0.0002	0.0001	0.0000

Oraz dla $\sin 2x$:

1	Wyniki		
2	0.7584	0.8209	0.7584
3	0.8908	0.9046	0.8908
4	0.9797	0.9802	0.9797
5	0.9899	0.9900	0.9899
6	0.9950	0.9950	0.9950
7	0.9980	0.9980	0.9980

8	0.9990	0.9990	0.9990
9	0.9999	0.9999	0.9999
10			
11	Bledy		
12	0.2416	0.1791	0.2416
13	0.1092	0.0954	0.1092
14	0.0203	0.0198	0.0203
15	0.0101	0.0100	0.0101
16	0.0050	0.0050	0.0050
17	0.0020	0.0020	0.0020
18	0.0010	0.0010	0.0010
19	0.0001	0.0001	0.0001

Wyniki w przypadku $\sin x$ różnią się na tyle, iż warto wrzucić owe wartości do tabeli.

Tabela 1: Błędy względne kwadratur przy funkcji $\sin x$

n	Lewy koniec	Środek	Prawy koniec
5	0.3674	0.1948	0.0532
10	0.1808	0.0989	0.0237
50	0.0358	0.0200	0.0044
100	0.0179	0.0100	0.0022
200	0.0089	0.0050	0.0011
500	0.0036	0.0020	0.0004
1000	0.0018	0.0010	0.0002
10000	0.0002	0.0001	0.0000

3.3 Funkcja parzysta na symetrycznym przedziale

Widząc wyniki dla funkcji $\sin x$ możemy postarzyć na jej brata bliźniaka $\cos x$ oraz $\cos 2x$. Zmieńmy natomiast trochę przedział na $(-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2})$.

Dla $\cos x$:

1	Wyniki		
2	1.5169	1.6419	1.5169
3	1.7817	1.8092	1.7817
4	1.9593	1.9603	1.9593
5	1.9798	1.9801	1.9798
6	1.9900	1.9900	1.9900
7	1.9960	1.9960	1.9960
8	1.9980	1.9980	1.9980
9	1.9998	1.9998	1.9998
10			
11	Bledy		
12	0.4831	0.3581	0.4831
13	0.2183	0.1908	0.2183
14	0.0407	0.0397	0.0407

15	0.0202	0.0199	0.0202
16	0.0100	0.0100	0.0100
17	0.0040	0.0040	0.0040
18	0.0020	0.0020	0.0020
19	0.0002	0.0002	0.0002

Dla $\cos 2x$:

1	Wyniki		
2	1.0e-15 *		
3			
4	0.1082	0.1395	0
5	0.2442	0.2442	0.2093
6	0.2721	0.2930	0.2790
7	0.0174	-0.0070	0.0419
8	0.1413	-0.0436	0.1744
9	0.2211	0.4046	0.2072
10	0.5047	0.5204	0.5099
11	0.2505	-0.3064	0.2510
12			
13	Bledy		
14	1.0e-15 *		
15			
16	0.0142	0.0171	0.1225
17	0.1217	0.1217	0.0868
18	0.1496	0.1705	0.1566
19	0.1050	0.1294	0.0806
20	0.0188	0.1661	0.0519
21	0.0987	0.2821	0.0847
22	0.3822	0.3979	0.3875
23	0.1280	0.4289	0.1286

3.4 Funkcja parzysta na niesymetrycznym przedziale

Dalej $\cos x$ oraz $\cos 2x$, tylko na przedziale $(0, \frac{\pi}{2})$.

Dla $\cos x$:

1	Wyniki		
2	0.9468	0.8052	0.6326
3	0.9763	0.9011	0.8192
4	0.9956	0.9800	0.9642
5	0.9978	0.9900	0.9821
6	0.9989	0.9950	0.9911
7	0.9996	0.9980	0.9964
8	0.9998	0.9990	0.9982
9	1.0000	0.9999	0.9998
10			
11	Bledy		
12	0.0532	0.1948	0.3674
13	0.0237	0.0989	0.1808
14	0.0044	0.0200	0.0358

15	0.0022	0.0100	0.0179
16	0.0011	0.0050	0.0089
17	0.0004	0.0020	0.0036
18	0.0002	0.0010	0.0018
19	0.0000	0.0001	0.0002

Tabela 2: Błędy względne kwadratur przy funkcji $\cos x$

n	Lewy koniec	Środek	Prawy koniec
5	0.0532	0.1948	0.3674
10	0.0237	0.0989	0.1808
50	0.0044	0.0200	0.0358
100	0.0022	0.0100	0.0179
200	0.0011	0.0050	0.0089
500	0.0004	0.0020	0.0036
1000	0.0002	0.0010	0.0018
10000	0.0000	0.0001	0.0002

Dla $\cos 2x$:

1	Wyniki		
2	0.3142	0.0000	-0.3142
3	0.1571	0.0000	-0.1571
4	0.0314	0.0000	-0.0314
5	0.0157	0.0000	-0.0157
6	0.0079	0.0000	-0.0079
7	0.0031	0.0000	-0.0031
8	0.0016	0.0000	-0.0016
9	0.0002	0.0000	-0.0002
10			
11	Bledy		
12	0.3142	0.0000	0.3142
13	0.1571	0.0000	0.1571
14	0.0314	0.0000	0.0314
15	0.0157	0.0000	0.0157
16	0.0079	0.0000	0.0079
17	0.0031	0.0000	0.0031
18	0.0016	0.0000	0.0016
19	0.0002	0.0000	0.0002

Warto zauważyć, iż w tym przypadku użycie kwadratury z środkowym węzłem okazuje się najefektywniejsze.

Tabela 3: Błędy względne kwadratur przy funkcji $\cos 2x$

n	Lewy koniec	Środek	Prawy koniec
5	0.3142	0.0000	0.3142
10	0.1571	0.0000	0.1571
50	0.0314	0.0000	0.0314
100	0.0157	0.0000	0.0157
200	0.0079	0.0000	0.0079
500	0.0031	0.0000	0.0031
1000	0.0016	0.0000	0.0016
10000	0.0002	0.0000	0.0002

3.5 Funkcja wykładnicza

Najprościej rozważamy funkcję e^x dla przedziału $(-2, 5)$.

1	Wyniki		
2	43.6606	104.7364	251.2496
3	88.2134	130.1447	192.0078
4	135.1799	145.1888	155.9388
5	141.6665	146.7645	152.0459
6	144.9568	147.5288	150.1465
7	146.9458	147.9801	149.0216
8	147.6112	148.1292	148.6491
9	148.2111	148.2630	148.3149
10	Błędy		
11	104.6172	43.5414	102.9718
12	60.0645	18.1331	43.7300
13	13.0980	3.0890	7.6609
14	6.6113	1.5134	3.7681
15	3.3210	0.7490	1.8687
16	1.3321	0.2978	0.7438
17	0.6666	0.1486	0.3713
18	0.0667	0.0148	0.0371

Tabela 4: Błędy względne kwadratur przy funkcji e^x

n	Lewy koniec	Środek	Prawy koniec
5	104.6172	43.5414	102.9718
10	60.0645	18.1331	43.7300
50	13.0980	3.0890	7.6609
100	6.6113	1.5134	3.7681
200	3.3210	0.7490	1.8687
500	1.3321	0.2978	0.7438
1000	0.6666	0.1486	0.3713
10000	0.0667	0.0148	0.0371

3.6 Funkcja hiperboliczna

Rozważamy funkcję $\frac{1}{x}$ na przedziale $(0.001, 10)$:

```

1 Wyniki
2     1.0e+03 *
3     2.0013    0.0027    0.0017
4     1.0023    0.0037    0.0025
5     0.2043    0.0057    0.0044
6     0.1051    0.0064    0.0051
7     0.0558    0.0071    0.0058
8     0.0267    0.0079    0.0067
9     0.0173    0.0084    0.0073
10    0.0098    0.0092    0.0088
11 Bledy
12     1.0e+03 *
13     1.9921    0.0065    0.0075
14     0.9931    0.0055    0.0067
15     0.1951    0.0035    0.0048
16     0.0959    0.0028    0.0041
17     0.0466    0.0021    0.0034
18     0.0175    0.0013    0.0025
19     0.0081    0.0008    0.0019
20     0.0006    0.0000    0.0004

```


4 Analiza wyników

Po przejściu przez funkcje, których współgranie z metodą prostokątów widzimy powyżej oraz więcej, jednym z wniosków jaki jesteśmy w stanie zaobserwować jest fakt, iż błąd dla węzła środkowego jest prawie zawsze najmniejszy, a kiedy nie jest najmniejszy nie odbiega on w dużym stopniu od najlepszego.

Bywały funkcje dla których wybranie przykładowo lewego końca powodowało znaczący wzrost błędu pomiarowego przy stosunkowo małej liczbie węzłów.

Bezpiecznym zatem wyborem na węzeł staje się środek przedziału.

Literatura

- [1] Notatki do Metod Numerycznych autorstwa dr. Iwony Wróbel